

NOORD-BRABANDER.

Zonderdag, 27 Julij.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

KERKELIJKE STAAT.

R O M E.

De H. Vader heeft de kerk van den H. *Vitus, Modestus* en *Crescentia* op den berg Esquilinus doen herstellen. Deze kerk, reeds vermaard sedert de IV eeuw, was onder *Sixtus IV* hersteld en thans wederom bouwvallig geworden. Z. H. heeft dezelve aan den openbaren eeredienst terug gegeven en is den 15 Junij jl. wederom geopend. Deze kerk had eender titels van de Kardinalen-Diakonen, doch heeft geene titularissen sedert den Kardinaal *Livizzini*, overleden in 1754, meer gehad. In de nieuwe orde der parochien, daargesteld door *Leo XII*, is deze eene succursale kerk van de H. *Maria Majora* geworden.

— Den 1 Julij, de voorlaatste dag der noveen, gecelebreerd te Napels, ter eere van den H. *Januarius*, beschermheiligen der stad, om het ophouden van den geessel der cholera, af te smeeken, begaf zich Z. M. de Koning van Napels met de Koningin, de Graaf en de Gravin van Syracuse, de Prins en Prinses van Solerne en de andere Prinsen van het koninklijk huis, des voormiddags ten elf ure, naar de hoofdkerk. De Monarch en zijn gevolg zonden hunne geboden hemelwaarts op ten behoeve eener bedrukte bevolking en na de reliquien van dien heiligen vereerd en den zegen te hebben ontvangen, vertrokken zij met hunnen stoet naar het paleis.

D U I T S C H L A N D.

FRANKFORT, den 23 Julij.

Den 15 dezer heeft de plegtige intrede te Hanover plaats gehad van H. M. de Koningin en van den Kroonprins, wier nadering door het gebulder van het geschut werd aangekondigd. Op eenigen afstand van de hoofdstad, steeg Z. M., die zijne gemalin en zoon te gemoet was gereisd, uit het rijtuig en geleidde hoogstdezelfen, aan het hoofd van een talrijken staf, de stad binnen, alwaar zij met de levendigste vreugdeblijken werden ontvangen. Des avonds had er eene prachtige illuminatie plaats; tot laat in den avond, heeft Z. M. met een aanzienlijk gevolg, te paard de straten doorgereden en heeft de Koningin zich in een open rijtuig vertoond.

Uit een bericht uit Hanover, in de duitsche bladen onder dagtekening van den 14 voorkomende, verneemt men, dat na de uitvaardiging van het bekende patent van den Koning van Hanover, nog van geene andere daad van regering van zijne zijde gebleken is. Het burgerlijk bestuur blijft voorloopig onveranderd. De Koning heeft aan de ministers gelast, dat zij op denzelfden voet hunne werkzaamheden zouden voortzetten als toen de Koning zich nog in Engeland bevond. Dezelfde loop heeft dus in alle takken van het staatsbestuur plaats als vroeger, en de veranderingen, die men met zekerheid kan verwachten dat ingevoerd zullen worden, schijnen alzoo niet vóór 's Konings terugkeer uit Carlsbad te zullen plaats hebben. Het heeft eenige bevreemding verwekt, dat Z. M. zich zelve tot Generalissimus van zijn leger heeft verheven, doch dit kan, geenen grond voor aanmerkingen opleveren, daar ook volgens de tegenwoordige staatsregeling de Koning aan het hoofd der armée staat. De komst des Konings heeft tot dus verre nog den meesten invloed op het krijgswezen uitgeoefend, en verscheidene daarbij ingeslopende misbruiken doen ophouden, waaronder het met eene paraplu uitgaan of op de parade komen van officieren; het door hen dragen van burgerkleeding buiten dienst, hetwelk in Engeland algemeen in zwang is, is eveneens verboden, en de officieren zien zich thans over het geheel aan strengere verordeningen gebonden. Men verwacht eene vermeerdering van het aantal regementen, en eene geheel op den pruisischen voet ingerigte organisatie der krijgsmagt.

— Men zal zich herinneren dat de heer *Strauss*, pruisisch hofprediker, eenigen tijd geleden naar Weenen met eene zending is vertrokken, ten onderwerp hebbende, om bij de oostenrijksche regering pogingen te doen ten voordeele van de bewoners van het Zillertal, die zich van de Roomsche Katholieke Kerk hebben afgescheiden. Men heeft hem te Weenen met veel voorkomenheid ontvangen, doch hem niets meer toegestaan dan een uitspel voor de bewoners tot ont-

ruiming van het genoemde dal. Van Weenen heeft de heer *Strauss* zich naar Tyrol begeven en het zou hem gebleken zijn, dat het geloof van de bewoners van het dal zuiver bijbelsch (??) is. Daar hun besluit om bij hun geloof te volharden, onveranderlijk was, heeft de pruisische regering natuurlijk aan deze Tyrolers, ongeveer 400 zielen tellende, eene landstreek in Silezie, aan den voet van het Reuzengebergte, afgestaan, alwaar zij op kosten van de Pruisische schatkist zullen onderhouden worden, tot zij zelve door de vruchten van hunnen arbeid in hunne behoeften kunnen voorzien.

E N G E L A N D.

LONDEN, den 23 Julij.

De Mexicaansche regering heeft den Engelschen Gezant te Mexico officieel kennis gegeven van haar besluit, om al de havens van Texas ten strengste te blokkeren.

Dit besluit schijnt in Texas groote ongerustheid verwekt te hebben, ook waren de inwoners er ontevreden over het verleenen van onbepaald verlof aan het meerendeel der troepen, en over de haastzuchtige bedoelingen, door verscheiden leden van het kabinet in het aankopen van landertijen aan den dag gelegd. Er zou een korps vrijwilligers, tot dekking der noordelijke grenzen, worden opgerigt. Omtrent een gewapend inval op Mexicaansch grondgebied had men het, in eene geheime zitting van het congres, niet eens kunnen worden.

De voorzitter van het congres, *Bustamente*, zegt in zijne boodschap aan die vergadering, dat er hoop bestond op de herstelling der vriendschappelijke betrekkingen met de Vereenigde Staten. Mogt die hoop echter niet verwezenlijkt worden, dan zal, zegt hij, de Mexicaansche natie die houding aannemen, welke hare eer en waardigheid vorderen.

De Mexikaansche Generaal *Montezuma*, die zich met de insurgenten had vereenigd, welke de constitutie van 1824 wilden herstellen, is door de troepen van het gouvernement aangevalten en verslagen. Volgens sommige berigten zou hij er het leven bij hebben ingeschoten. Na deze nederlaag waren al de hoofden der opstandelingen in onderwerping gekomen en was daardoor de sedert lang gestremde gemeenschap tusschen Tampico en de gouden zilvermijnen hersteld, zoodat men weldra den hernieuwden uitvoer van die metalen naar Europa te gemoet zag.

F R A N K R I J K.

PARIJS, den 24 Julij.

Van gouvernementswege zijn drie telegraphische depêches bekend gemaakt. De eerste uit Limoux van den 21, en de tweede van den prefect der monden van de Rhone, te Marseille, op het bericht van den franschen Consul te Valencia ontvangen, melden beide, dat er den 15 den geheelen dag een gevecht had plaats gehad, tusschen de voorhoede van *Oraa*, en de achterhoede van het korps van don *Carlos*, te Venta del Poys, in de omstreken van Valencia. Aan wie de overwinning verbleven was, wordt niet gezegd; maar don *Carlos* had zijn weg naar de engten van las Cabrillas genomen, welke in de rigting van Madrid zijn gelegen. Hij was drie dagen in het gezigt van Valencia gebleven, doch had slechts eene kleine schermutseling tegen de stad beproefd.

In de derde depêche uit Bayonne van den 22, wordt gezegd, dat don *Carlos* zich den 17 op Guenca rigtte en dien zelfden dag te Molina zou binnentrekken.

De Generaal *Oraa*, die zich sedert verscheidene dagen in observatie hield, er in geslaagd zijnde om zijne vereeniging te Coarta met *Borso* en *Sanchez* te bewerkstelligen en zich aan het hoofd van 9000 man vindende, heeft dezen morgen ten 9 ure, de achterhoede der insurgenten bij de Venta del Podyo aangetast. Het gevecht heeft tot 7 ure geduurd; naar de werking van het geweervuur te oordeelen, moet de strijd zeer levendig zijn geweest. De Kapitein-Generaal wist nog niet naauwkeurig den uitslag; rijtuigen van . . . (Afgebroken door de duisternis.)

„De Kommandant der 20 militaire divisie aan den Minister van oorlog.

Den 17 heeft don *Carlos* zich over de las Cabrillas op Cuenca gerigt. *Espartero* moest dienzelfden dag te Molina binnen trekken. De benden die Saragossa omgaven, hebben zich te Hijas geconcentreerd . . ." (afgebroken door de duisternis).

De hoofdinhoud dezer drie depeches komt vrij wel overeen. Het blijkt derhalve, dat don *Carlos*, na een driedaagsche verblijf in den omtrek van Valencia, den weg oostwaarts, naar Cuenca, het welk geheel in de rigting van Madrid ligt, ingeslagen is; dat zijne achterhoede op dien aangevangen togt, door de afdeeling van *Orat* met andere troepen, aangevallen is; dat het gevecht den geheelen dag heeft geduurd en men des avonds den uitslag nog niet wist, of denzelfen in de telegraphische depeche niet wilde mededeelen; maar dat zulks in allen gevalle don *Carlos* niet belet heeft zijnen marsch voort te zetten.

— De Fransche *Moniteur* deelt heden het slot der vorenstaande telegraphische depeches mede; dat van de depeche uit Bayonne is als volgt: „Een door vier Karlistische bataillons tegen de linie van *Zubiri* ontworpen aanval, op den 20, is door een uitval uit *Pampeluna* van 4000 man verijdeld geworden; deze troepen zijn niet slaags geweest.”

Aan de depeche uit Marseille ontbraken slechts de volgende woorden: „Wagens met gekwetsten komen de stad binnen.”

— De nadere tijdingen uit *St. Sebastiaan* spreken niet van den militairen opstand aldaar; maar de geest van muiterij begon meer en meer veld te winnen onder de garnizoenen der kleinere plaatsen. Zoo wel te *Portugalette* als te *Castro* en te *Irun* zijn de soldaten onwillig geworden en tegen hunne officieren opgestaan. De Generaal *Jaureguy* wordt steeds gezegd zijne demissie te willen geven.

De Generaal *Ribero* is met eenige bataillons te *Guadalajara* gekomen, alwaar hij het bevel zou voeren over een observatie-kamp, dat men in die stad wilde vestigen.

— Te *Parijs* liep den 24 dezer het gerucht, op grond, zoo men zeide, van ontvangen handels brieven, dat de Koning en Koningin van *Napels* door de cholera waren aangetast, en de Koningin reeds overleden zoude zijn.

— Den 4 dezer is te *Porrentrut*, in *Zwitserland*, de zaak van de eerwaarde heeren *Cuttat*, Pastoor, en zijne twee Kapellanen *Spahr* en *Belet*, beklaagd van pogingen tegen de rust van den staat in 1836, ter eerste instantie behandeld geworden. Eene toevloed van nieuwsgierigen bevond zich ter audientie om bij de debatten eener zaak tegenwoordig te zijn, die de algemeene aandacht zeer bezig gehouden had. De verdediging der drie geestelijken is door een hunner, de eerwaarde heer *Belet*, die alleen tegenwoordig was, voorgedragen, welke gedurende drie uren gepleit heeft en met een diep stilzwijgen is aangehoord geworden. Het is onmogelijk dat zijn pleidooi geen indruk op de gemoederen en de regters gemaakt heeft. Thans is men terug gekomen van de vooroordeelen, welke de liberalen, achttien maanden geleden, tegen die drie achtingswaardige priesters hadden doen opvatten. Algemeen verwacht men dat het hof van Appel hun zal vrijspreken en van de aanklagt ontheffen.

— De *Toulonnais* geeft berigten uit *Algiers*, volgens welke de Arabieren te *Blida* geweigerd zouden hebben de fransche troepen ter bezetting afgezonden, te ontvangen, en dat *Abd-el-Kader* zou vermoord zijn door sommige zijner aanhangers, die ontevreden over den gesloten vrede waren.

— De tijdingen uit *Madrid* tot 15 Julij melden dat het verslag der commissie wegens de contributie van 200 millioen, benevens het geheel der conceptwet op de tienden door de cortes is aangenomen. De Heer *Nunez* had het voorslag gedaan om den minister van financiën in staat van beschuldiging te stellen wegens het staken der interestbetaling van de buitenlandsche schuld, zonder daartoe door de cortes gerechtigd te wezen.

— Te *Ajaccio* aan de westkust van *Corsika*, is de eerste steen voor het gedenkstuk van *Napoléon*, zijne geboorteplaats, gelegd. Naar men vermeld, is de godsdienst aan deze inhuldiging niet vreemd gebleven. Mgr. de Bisschop van *Ajaccio*, vergezeld van zijne geestelijkheid, heeft zich naar die plaats begeven, alwaar de heeren *Jourdan*, Prefekt van *Corsika*, *Berthier*, Kommandant der sub-divisie, een groot aantal ambtenaren en notabelen ingezeten zich bevonden. Mgr. de Bisschop heeft met de gewone plegtigheden den grondsteen gezegend en eene redevoering uitgesproken; waarin hij aangetoond heeft al hetgeen de godsdienst tot het werk der maatschappelijke wederherstelling, door *Napoléon* ondernomen, heeft bewerkt. Deze held zag al te ver om niet te weten, dat de maatschappij zich niet met gewaagde kansen, maar wel met den hoeksteen van den godsdienst kon herstellen. Ook was zijne eerste zorg om de altaren weder op te rigten en de ballingen terug te roepen (wat naderhand is gebeurd, ligt nog te versch in het geheugen). Thans haast zich de erkentelijke godsdienst en hare gezangen met die van het vaderland te vereenigen, om dit roemvol gedenkstuk te zegenen. (Univers).

Dezer dagen is aan de plaatselijke besturen bekend gemaakt, dat het hun meermalen gebleken zal zijn, dat *Z. M.* niet ongeneegen is, om, in enkele gevallen, de militie pligtigen (welke, of omdat zij niet regstreeks in de termen van vrijstelling vallen, of wel omdat zij door omstandigheden, van hunnen wil onafhankelijk, niet in de gelegenheid zijn geweest hunne reclame behoorlijk te doen gelden, voor den dienst zijn gedesigneerd), wanneer zij voor hunne families als volstrekt onontbeerlijk zijn te houden, te gemoet te komen, door dezelve, meestal provisioneel voor den tijd van één jaar, van de werkelijke dienst te verschonen, welk gunstbewijs Hoogstdezelve, wanneer zij in dezelfde hulpbehoevende omstandigheden blijven verkeeren, telken jare gelieft te verlengen. Daar het nu, ter voorkoming dat van *Zr. Ms.* goedheid misbruik worde gemaakt. inzonderheid ook, dat derden hierdoor benadeeld worden, van belang is, dat telken jare naauwkeurig worde onderzocht, niet alléén, of de begunstigde bij voortdoring in de behoeften van het huisgezin voorziet, maar tevens of inmiddels ook een of meer andere kinderen der familie door meergevorderden ouderdom in staat zijn geraakt den kost te helpen verdienen, en inzonderheid almede, of er ook, sedert dat die gunst aan eenen loteling verleend is, een andere broeder in de loting is gevallen, en, op grond van den dienst van zoodanigen begunstigten broeder vrijstelling heeft genoten, zoo zijn de plaatselijke besturen, naar aanleiding eener bij het gewestelijk bestuur van het departement van binnenlandsche zaken ontvangene missive, door hetzelfde verzocht, om in de berigten op de verzoeken om verlenging van eene vroeger toegekende gunst, de positie van al de leden van het betrokken huisgezin steeds naauwkeurig te doen vermelden, en bepaaldelijk op te geven den ouderdom der in de familie aanwezige zonen, met aanduiding van de positie, waarin elk derzelve ten aanzien der nationale militie verkeert; vermits, wanneer (zoo als veelal plaats heeft) enkel tot de vroegere rapporten wordt gerefereerd, het brengen van nadere inlichtingen noodzakelijk wordt, hetgeen in de afdoening der bedoelde requesten vertraging moet veroorzaken.

— Gisteren heeft te 's Hage in de *R. K.* kerk van den *H. Jacobus*, op het Binnenhoff, *Z. H.* Eerw. den Bisschop van *Curium* eene plegtige pontificale Mis verrigt, bij gelegenheid der inwijding van de twee fraaije standbeelden van den *H. Jacobus* en *Andreas*, door den beeldhouwer *L. Royer* voor die kerk vervaardigd.

R E G T S P R A A K

In zake van het officie tegen de Heeren *A. P. VAN LANGENHUYSEN* Boekdrukker te 's Hage en *Mr. J. GERRIS*, Advokaat te 's Bosch, ter zake van zoogenaamden hoon en laster tegen *DE ROOCK*, gewezen Burgemeester te *Hulsteren*.

De Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te *Leyden*, in correctionele zaken.

Gezien het arrest van het Hoog Geregts Hof te 's Gravenhage, Kamer van beschuldiging, in dato 16 Mei 1837 en de verdere stukken van het proces, geïnstrueerd ten lasten van *Antonius Petrus Langenhuisen*, oud 39 jaren, geboren te 's Hertogenbosch, wonende te 's Gravenhage, drukker, en *Jacobus Gerris*, oud 39 jaren, geboren te 's Hertogenbosch, wonende aldaar, Advokaat.

Gehoord de beklagden in hunne antwoorden en middelen van defensie.

Gehoord den Heer officier in zijne conclusien, strekkende, dat de gedaagden zullen worden veroordeeld, ieder tot drie maanden gevangenis en honderd gulden boete, mitsgaders beide in de kosten van den processe, verhaalbaar bij lijfdwang, en tevens met ontzegging van de Regten, vermeld in artikel 42 van het Wetboek van Strafrecht voor ieder gedurende den tijd van vijf jaren.

Gezien artikel 4 van het besluit in dato 24 Januarij 1814, (Staatsblad no. 17) art. 2 en 4 van de wet van 16 Mei 1829 (Staatsblad no. 34), artikel 6 van de wet van 1 Junij 1830 (Staatsblad no. 15); artikel 367, 368, 371 alinea 3 en art. 374, van het Wetboek van Strafrecht, ter audientie voorgelezen, zijnde van den volgende inhoud enz.

Overwegende dat wegens de ten deze geincrimineerde periode in in een artikel, geplaatst in nummer drie en twintig van den *Noord-Brabander*, van den 23 Februarij 1837, beginnende met de woorden: *nu staat te weten*, en eindigende met het woord *aanbevolen*, zoowel de eerste beklagde, die erkent het bedoelde blad ter zijner drukkerij in 's Hage te hebben doen drukken, als de tweede beklagde, die, ontkennde dit quaestieuse artikel geredigeerd te hebben, echter erkent, hetzelfde met zijne hand te hebben afgeschreven, wetende dat het in voornoemd dagblad moest dienen en in het zelve opgenomen worden, voor deze regtbank ter zake van Calumnien zijn vervolgd geworden.

Overwegende dat de eerste beklagde den tweeden beklagde dadelijk heeft aangeduid als den persoon, dien hij voor den Schrijver van het quaestieuse artikel moest houden, daar het met zijne aan hem eersten beklagde goed bekende hand was geschreven, sustineerende nadat de waarheid zijner aanduiding gebleken was, nu geenszins

wegens den inhoud van het door hem gedrukte aansprakelijk te kunnen geacht worden.

Overwegende dat, bij de erkenning door den tweeden beklagde ook ter Rolle dezer Regtbank afgelegd, dat hij werkelijk het bedoelde artikel en de gecrimineerde periode op 't papier gebragt heeft, waarna het in den *Noord-Brabander* is afgedrukt geworden, hier te onderzoeken valt; in de eerste plaats of deze door hem erkende daad van afschrijven, met de omstandigheden, welke ten deze plaats hadden, en in de betrekking, waarin hij tot het dagblad de *Noord-Brabander* staat, hem moet doen houden voor den schrijver van het artikel zelve, ten dien effekte, dat daarvan de verantwoordelijkheid op hem moet kleven, en in de tweede plaats, of bij het toestemmend beantwoorden dezer vraag, en het dus bekend zijn van den schrijver, de drukker van alle vervolging behoort ontheven te worden. —

Overwegende, dat wat de eerste vraag betreft, de tweede beklagde, die volgens zijne eigene bekentenis door de directie van het dagblad de *Noord-Brabander* bezoldigd wordt, en aan de redactie van artikelen des mengelwerks niet vreemd is, die zelve voorgeeft het bewuste artikel, door eenen hem onbekende, onbeoefende hand geschreven, ontvangen, nagezien en van taal- en schrijf-fouten gezuiverd te hebben, ten einde aldus gekuischt en verbeterd, in bedoeld dagblad opgenomen te kunnen worden, moet geacht worden hetzelfde door die zuiveringen, verbetering, overschrijving en terugzending voor de drukkers, tot zijn eigen werk gemaakt en de verantwoordelijkheid als schrijver op zich genomen te hebben, en alzoo in den geest der wettelijke bepalingen van het besluit van den 21 Januarij 1814 voor den schrijver moet gehouden worden, zoo lang hij den wettelijken steller niet kan aanduiden en bekend maken.

Overwegende dat de beantwoording der tweede vraag te vinden is in artikel 4 van het besluit van den 21 Januarij 1814 door den Souvereinen Vorst genomen, als wordende bij hetzelfde de verantwoordelijkheid, wegens hetgeen gedrukt is, van den drukker afgevend, zoodra deze den schrijver voldoende kan aanwijzen; waardoor dus, met applicatie op het onderhavige geval, de eerste beklagde, die den schrijver heeft doen kennen, van alle vervolging moet ontheven worden, hoedanig ook de Regter verder over de beschuldiging van laster, wat den tweeden beklagde aangaat, zoude mogen oordeelen.

Wat nu de beschuldiging tegen dien beklagde, door den Regter voor den verantwoordelijken schrijver des artikels gehouden, betreft.

Overwegende dat het artikel voorkomende in no. 23 van het dagblad de *Noord-Brabander*, in dato 23 Februarij 1837, gedagteekend Noord-Brabant 19 Februarij 1837, waarop de beschuldiging tegen den beklagde is gegrond, inhoudt een verhaal van daadzaken en omstandigheden, welke zouden hebben plaats gehad bij gelegenheid van de op last van den toenmaligen Burgemeester van Halsteren geschiedde wegneming, verbreking of verbrijzeling van zeker kruis, geplaatst op het graf van wijlen den Heer *Testers*. —

Overwegende dat voor zoo veel de Burgemeester van Bergen-op-Zoom, voormaals van Halsteren, daarin als handelende of gehandeld hebbende werd voorgedragen, de handelwijze van dezen wel op eene onvoegzame en min heusche wijze werd medegedeeld en afgekeurd, maar dien ambtenaar echter geenzints eene daad wordt ten laste gelegd, welke, indien ze ook in alle deele juist ware opgegeven, hem zoude strafschuldig maken of aan den haat af aan de verachting zijner medeburgers noodzakelijk moet blootstellen.

Overwegende dat deze strafschuldigheid haat of verachting het noodzakelijk gevolg moet zijn van de tegen de waarheid aan geïmputeerde daad, om het delict van Calummie daar te stellen; daar toch, al mogt het zijn dat het valschelijk ten lasten leggen eener daad, den bedrijver in de achting zijner medeburgers mogt hebben doen dalen, deze vermindering van achting nog geenzints, naar den letter en den geest der wet, het misdrijf van laster zoude constitueren, indien deze vermindering van achting niet tot zulk eene hoogte opgevoerd werd, dat ze tot haat of verachting bij iederen onbevooroordeelden en onpartijdigen regtmatig en noodzakelijk aanleiding moet geven.

Overwegende dat zelfs *mogelijke* gevolgen van dien aard, al mogten dezelve ook bij sommige personen door bijkomende omstandigheden en onafhankelijk van het medegedeelde feit, worden veroorzaakt, echter ongenoegzaam zijn om eene imputatie als laster te doen aannemen, indien de imputatie zelve uit haren aard, en *per se*, daartoe geene aanleiding geeft.

Overwegende dat, wat er ook zijn moge van het doel en de strekking, zoo van dat artikel in het bijzonder als van het dagblad zelve in het algemeen en al ware het dat deze beide alleziets laakbaar in veler oogen zijn of wezen mogen, de regter nochtans bij de applicatie eener strafwet, omtrent een bepaald ten laste gelegd feit, op dat doel en die strekking geen acht mag slaan, tot veroordeeling, maar zich alleen bepalen moet, om het gecrimineerde feit aan den strieten letter der wet te toetsen.

Overwegende alzoo, dat bij het, volgens de wet geoorloofd regt, om ook bij geschrifte zijne gedachten over de handelingen der openbare magten te mogen uiten en die te beoordeelen, eene afkeuring van deze handelingen, zelfs bij *dwaling* in de juistheid der feiten, geene calummie in den geest en naar den letter der wetten kan daarstellen, al is het ook, dat de afkeuring op eene mingeschiede en min voegzame wijze, en met minder gunstige gevolgen voor die autoriteit, welker daad beoordeeld en afgekeurd wordt, heeft plaats gehad; maar dat het om zoodanig delict in zulk geval te constitueren, noodig zoude zijn, dat er geene *dwaling* in de voorstelling der daadzaken, maar eene expresse, ter kwader trouw verkeerde voorstelling der zaak had plaats gegrepen, ten gevolge van welke eene noodwendige haat of verachting tegen die autoriteit moest oprijzen.

Overwegende dat het in Cas subject den Regter is voorgekomen,

dat de gecrimineerde periode uit het bewuste artikel in no. 23 van het dagblad de *Noord-Brabander*, van dit jaar hoewel op eene wijze gesteld, welke aan den oud Burgemeester van Halsteren onaangenaam zijn kan, echter niet zoodanig is geschreven, dat uit hetzelfde de bedoeling van met kwaden opzet te willen leenen of lasteren, overtuigend is gebleken; noch van dien aard, dat uit de lecture van hetzelfde eene dadelijke verachting of haat tegen den bedoelden oud Burgemeester bij onbevooroordeelden, en onpartijdigen moet geboren worden.

De Regtbank regt doende, verklaart den eersten beklagde te zijn niet verantwoordelijk en ontheft hem mitsdien bij deze, en ontheft den tweeden beklagde van de tegen hem ingebragte beschuldiging, gelijk hij daarvan ontheven wordt bij deze. —

Gedaan en geprononceerd ter publicke audientie, heden den 30 Junij 1837. Present de III. en Mrs. *L. C. Luzac*, lo Pres, *J. H. Lasman*, *C. J. Luzac*, Registers (geteekend) *L. C. Luzac*, lo Pres., *J. H. Lasman*, *C. J. Luzac*.

Voor Extract Conform.

J. F. Moltzer.

Plaats des Zegels.

Geregistreerd te Leiden, den zeventienden Julij achttien-honderd-zeven-en-dertig, Dl. 38, f. 83, vak 6. Ontvangen aan regt en verhoogingen acht-en-negenig-en-een-halve-cents.

De Ontvanger,
Potgieter.

De Hertogin van *Orléans*, die al de gedenkstukken en oudheden overal gaat bezigtigen, heeft ook het gesticht der invaliden te Parijs met een bezoek vereerd. Zij was ten hoogsten over de voortreffelijkheid van dit koninklijk afzonderings-gesticht getroffen en het is bekend, met welke uitboezeming en aandoening zij hare gevoelens van bewondering heeft aan den dag gelegd. Aan het ziekenhuis gekomen, heeft zij de zusters geluk gewenscht met de aanhoudende zorgen, die zij aan de menschheid bewezen, en vermaand om met die daden jegens hunne belang- en roemvolle zieken voort te gaan.

Deze omstandigheid heeft meer dan een persoon getroffen en niet ten onrechte; immers zeggen zij, religieuse vrouwen te vermanen om in hunnen heiligen staat te volharden, zulks is hun aanzetten tot een leven, hetwelk de hervorming doemt, zulks is in zeker opzigt de dwaling van *Luther* veroordeelen, of ten minste daaraan niet getrouw zijn; ook voegen zij er bij, dat de Prinses voornemens is tot het ware geloof terug te keeren.

Tot hertoe ziet men niet genoegzaam waarop dit gerucht, hetwelk inderdaad overal loopt, gegrond is. Hetzij men Protestantsch is of niet, is het moeilijk die vrouwen, welke het werk van den *H. Vincentius de Paula* navolgen, geene groote bewondering toe te brengen, die elk welschaps mensch moet bezien voor hunne aanhoudende zorgen, als onontbeerlijk voor de lijdende menschheid. Overigens, indien het nur geslagen is; indien de overtuiging in de ziel der Vorsten bestaat, smeken wij eene verandering, die geene waarde kan hebben, dan voor zoo veel dezelve verlicht en opregt zij. Zulks wordt gevorderd ten voordeele der familie, waartoe zij behoort, ten behoeve van Frankrijk, in welk rijk, haar verschil van godsdienst eene kiem van verdeeling en onlusten kan worden en vooral wordt ook zulks voor haar zelve gevorderd; immers waarom zou zij niet kunnen doen, hetgeen vele leden harer familie gedaan hebben (zoo als reeds gemeld is) en bij welke men hare eigene tante vooral moet voegen, de zuster van haren vader, de Prinses *Charlotte Frederika* van Mecklenburg-Schwerin, die zelfs heldhaftige opofferingen heeft moeten doen om het Katholieke geloof te omhelzen. Getrouwd met den tegenwoordige Koninklijken Prins van Denemarken, verliet hij haar, zoodra haar voornemen bekend was om de hervorming af te zweren en ging een ander huwelijk aan. *Charlotte Frederika* nam de wijk naar Rome, begon hare afzwering en leeft aldaar nog; zij is 53 jaren oud. De H. Vader bewijst haar alle hulde aan haren rang van Prinses van Denemarken verschuldigd, hoezeer zij van den lijst der Koninklijke familie van dat land geschrapt is geworden.

De Hertogin van *Orléans* heeft niets op te offeren om tot de katholieke Kerk terug te komen; deze verandering kan eerder hare gesteldheid bevestigen, dan in de waagschaal stellen, immers de Prinses belijdt eene leerstelling, die zelfs leert dat de tegenovergestelde beginselen ook kunnen waar wezen, bij God aangenaam zijn en bij Hem genade vinden; de katholieken, die in geweten van de waarheid overtuigd zijn, omdat de beloften van onfeilbaarheid aan hunne kerk zijn gedaan, kunnen dergelijke tegenstrijdigheden niet toelaten. Het geloof van Frankrijk kan zich derhalve niet plooijen naar het geloof van de Prinses *Helena*, doch deze kan tot het geloof van Frankrijk terugkeeren, en wij kunnen hierbij voegen, dat zulks voor haar van belang en eene pligt is. De tijd zal veel leeren.

(*L'Univers*).

PRIJSUITSCHRIJVING van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in NOORD-BRABAND.

HET PROVINCIAAL GENOOTSCHAP VAN KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN IN NOORD-BRABAND heeft besloten tot het uitschrijven der volgende prijsvragen:

I. Een overzicht der ziekten in Noord-Brabant, in verband met de gesteldheid van het gewest en de leefwijze van deszelfs inwoners.

Het Genootschap verlangt het gevraagde overzicht te zien vooraf-

gaan door eene beknopte natuurlijke geschiedenis van het gewest en deszelfs inwoners, en dat in de rangschikking der ziekten, de *Conspectus Morborum* van *Hufeland* gevolgd worde.

Men zie over de wijze van behandeling *H. F. Thijssen*, geschiedkundige beschouwing der ziekten in de Nederlanden Amst. 1824.

Voor de beste en voldoende gekeurde verhandeling over het voorgestelde onderwerp, looft het Genootschap uit eene gouden medaille, ter innerlijke waarde van *Honderd Guldens* of de waarde derzelve, ter keuze van den schrijver.

II. Hoedanig is de tegenwoordige gesteldheid van den landbouw in Noord-Brabant, en door welke middelen zou dezelve kunnen worden aangemoedigd?

III. Eene topographische en landhuishoudkundige beschrijving van die streken van Noord-Brabant, waar woeste gronden gevonden worden, benevens eene beredeneerde opgave en beoordeeling van de merkwaardigste verhandelingen en geschriften, welke over het ontginnen en bebouwen van woeste gronden in dit gewest, gedurende de laatste vijftig jaren, zijn in het licht verschenen, en eene aanwijzing, in hoe verre de plaats gehad hebbende ontginningen, de verschillende voorschriften van onderscheidene schrijvers bevestigd of gelogenstraft hebben.

Voor de beste en volledig gekeurde beantwoording van elk der beide laatstgemelde vragen, wordt uitgelooft de Gouden Medaille des Genootschaps, ter innerlijke waarde van *Honderd Guldens* of de waarde derzelve, ter keuze van den schrijver, benevens eene premie van *Honderd Guldens*.

IV. Eene geschiedenis van de landen, welke Neder-Lotharingen uitgemaakt hebben, en in het bijzonder van die, welke de tegenwoordige provincie Noord-Brabant bevat, van af de vroegste tijden, dat men berigten omtrent dezelve vindt, tot aan die, waarin de waardigheid van Hertog van Neder-Lotharingen onbetwist is begonnen bezeten te worden door de zoogenoemde Hertogen van Brabant.

Het Genootschap verlangt, bij de beantwoording der bovenstaande vraag, tevens, met de meest mogelijke naauwkeurigheid, aangewezen te zien, welke volkeren die landen bewoond hebben; — welke gedeelten elk hunner bewoonde, — welke de grenzen van Neder-Lotharingen waren, — welke de verschillende staatkundige verdeelingen dier landen, gedurende gezegd tijdvak, zijn geweest, en welke deelen middellijk, welke onmiddellijk, aan de Hertogen, als zoodanig, onderworpen waren.

Voor de beste en voldoende gekeurde beantwoording der bovenstaande vraag, wordt uitgelooft de Gouden Medaille des Genootschaps, ter innerlijke waarde van *Honderd Guldens* of de waarde derzelve, ter keuze van den schrijver.

Ter mededinging naar de uitgeloopte eereprijzen wordt een iegelijk, zonder onderscheid, uitgenoodigd, onder de volgende voorwaarden:

a. De antwoorden moeten geschreven zijn in het Nederduitsch, Hoogduitsch (mits met eene Nederduitsche letter), in het Fransch of in het Latijn.

b. De antwoorden moeten met eene andere hand, dan die des schrijvers, zijn geschreven, en onderteekend met eene zinspreuk. — Bij het antwoord wordt gevoegd een verzegeld briefje, tot opschrift hebbende dezelve zinspreuk, en behelzende den eigenhandig geschreven naam en de woonplaats des schrijvers.

De stukken, ter mededinging bestemd, moeten vóór den 1 December 1838, kosteloos, worden ingezonden aan den heer *J. Menu*, *Secretaris van het provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant*, te 's Hertogenbosch.

LETTERKUNDIGE AANKONDIGINGEN.

*** Bij *D. A. A. DE ROOY*, Boekhandelaar te 's Bosch, zijn onder meer andere de navolgende Werken verkrijgbaar:

1. *AMBROSI* (Sancti), opera omnia, 4 vol. 8o. Becaçon 1836, f 10-00.
2. *ARTEAUD* (M. le Chevalier), Histoire du Pape PIE VII, 2 forts vol. 8o. avec beau portrait Louvain 1836, f 4-00.

3. *BERNARDI* (Sancti), opera omnia, 3 vol. 8o. Par. 1826, f 6-00.
4. *BOULOGNE* (M. DE), Oeuvres posthumes, 4 vol. 8o. Gand 1827, f 6-00.
5. *BRYDAINE*, Sermons, 5 vol. 12o. Louv. 1830, f 4-75.
6. *BUTLER* (ALBAN), Vie des Pères, Martyrs et autres principaux Saints, traduction de l'anglais, par l'abbé *GOLESCARD*, chanoine de saint *Honoré*. Edition augmentée de plus de 600 vies nouvelles, par M. l'abbé *D**** chanoine theologal et vicaire général; et enrichie du martyrologe romain, de diverses notices, du traité de sa canonisation des Saints, 13 vol. 8o. Par. 1835, f 22 75.
7. ———, le même ouvrage, 13 vol. 12o. f 18-25.
8. *CYPRIANI* (DIVI C.). Episcopi Carthaginensis, Opera Omnia, 8o. Becaçon 1836, f 2-50.
9. Douleureuse passion (la) de notre Seigneur *Jesus Christ*, d'après les meditations d' *Anne Catherine Emmerich*, religieuse Augustine, du convent d'Agnetenberg à Dulmen, morte en 1821, trad. d'Allemand, 8o. Louv. 1836, f 1-75.
10. *FELLER* (F. X. DE), Biographie Universelle, ou Dictionnaire Historique des hommes qui se sont fait un nom par leur génie, leurs talens, leurs vertus, leurs erreurs ou leurs crimes, nouvelle édition, augmentée de plus de 3000 articles, rédigés par *M. Pérennés*, professeur de littérature française à l'academie de Becaçon 1834, f 20-00.
11. ——— Idem 12 vol. gr. 12o. f 14-00.
12. ——— Idem édition de Lille, 13 vol. 8o. 1832, f 30-00.
13. *LACTANTI* (L. C. FIRMIANI) opera omnia, accesserunt Arnobii Afri libri VII adversus gentes, nec non Minutii felicitis octavius; juxta probatissimas editiones recognita et emendata 8o. Parisiis, 1836, f 2-50.
14. *MARIE-JOSEPH DE GERAMB*, Pélerinage à Jerusalem et au Mont Sinai, en 1831, 1832 et 1833. 2 vol. in 12o. Tournay 1836, f 2-20.
15. Oeuvres Complètes de Saint *ALPHONSE-MARIE DE LIGUORI*, évêque de St. Agathe-des-Goths, Traduites et mises en ordre de l'italien en Français, par MM. les Abbés *Vidal*; *Delale* et *Bousquet*, 22 vol. in 8o. ou 22 vol. 12o., non compris la Théologie. —
16. La Véritable épouse de *Jesus Christ*, ou la Religieuse Sanctifiée par les vertus de son état, traduite de l'italien de Saint *ALPHONSE-MARIE DE LIGUORI*. 3 vol. in 12o. 1836, f 3-50.

MARKTBERIGTEN.

Graanprijzen te Eindhoven, den 25 Julij 1837.

Rogge	} het Ned. Mud.	f 5-10 à 0-00
Boekweit		- 4-40 à 0-00
Haver		- 2-80 à 0-90
1 et Nederlandsche pond Boter		- 0-40 à 0-42
De 4 Nederlandsche ponden Roggebrood		30 Cents.

BUITENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

Ter Londensche beurs van den 23 waren genoteerd. Ge. 61 1/2; gered. 92; de actien van bank 210; Port. 26; Ned. Werk. Schuld 2 1/2 pCt. 52 1/4.

De notering was ter Parijsche beurs van den 24 Julij als volgt: 5 pCt. 169, 90, 110; 3 pCt. 79; Sp. 22 1/4; 1/8, 3/8, 22, 21 1/8, 22; Pass. 5 1/8, N. Diff. 7 1/8, 1/2; O. Diff. 7 1/8; Nap. rent. 96, 80, 97; Rom. L. 101 1/8; Port. 3 pCt. 26 1/4, 2 1/8.

Ter Antwerpsche beurs van den 25 de notering was als volgt: Belg. 101 1/4; O. Metal. 104; Sp. Ardoin 19 3/8, 5/8 Diff. 7 1/4; Nap. 22 1/4; B. Tav. 58 1/2; Sicil. 91 1/2; Rom L. 101 1/4; dito Certif. te Antw. 97 1/2, Braz. 85 1/4.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

Maandag den 24 Julij (ten half vijf ure).

Werkel. Schuld 2 1/2 pCt. 52 1/6, 5/8, 9 1/6; Dito 5 pCt. 100 1/16; Kansbilj. 22 1/6; Amortisatie Cyndik. 4 1/2 pCt. 93 3/8; Dito 3 1/2 pCt. 76 1/8; Handel. 163; Oost-Ind. 5 pCt. 98 3/8; 7/16; Ardoins van 85 p. s. 19 1/4, 1/2, 5/16; Uitgest. 7 1/6 Metall. 5 pCt. 109 3/8; Columb. 20.

Dingsdag den 25 Julij (ten half vijf ure).

Werkel. Sch. 2 en h. pCt. 52 1 h., 5/8; Dito 5 pCt. 100 1/8; Kansb. f 22 1/6, 7/8; Amort. Synd. 4 en 1 h. pCt. 93 3/8, 1 h.; Dito 3 en 1 h. pCt. 76 1/8; Handel. 163 en 1 h., 1/8; Oost-Ind. 5 pCt. 98 3/8, 7/16, 1/8, 7/16; Ard. van 85 p. st. 19 1/8, 5/16, 3/8; Metall. 5 pCt. 106 3/4; Colum. 2; Enk. B'. (reken 2) 1/2.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN, TE AMSTERDAM. Den 24 Julij 1837.

Laagste Hoogste Koers ten				Laagste Hoogste Koers ten				Laagste Hoogste Koers ten			
koers. koers. 4 1/2 ure.				koers. koers. 4 1/2 ure.				koers. koers. 4 1/2 ure.			
NEDERL. Werk. sch. h 2 1/2 pCt.	52 1/6	52 3/8		PORTUGAL, Obl. te Lond. 5	pCt.			PRUISSEN, dito dito R. 50.	f	109 1/2	
Dito dito..... 5	100 1/16	100 7/8	100 7/8	Dito dito..... 3	"			Negot. Londen 1830... 4	pCt.		
Uitgestelde schuld.....	57 1/6			NAPELS, Cert. bij L. et B. 5	"			OOTENB., Aans L. fl. 100	f		
Kansbilj. van dito.....	22 3/16	22 7/8	22 3/16	Dito bij <i>Falconn.</i> et C. 5	"			Dito. dito fl. 250	"		
Amortisatie Syndikaat 4 1/2 pCt.	93 1/8	93 3/8	93 3/8	Leen. te L. bij Roths. 5	"			Metalliek..... 5	pCt.	100 3/8	
Dito dito..... 3 1/2	76 1/8	76 1/4	76 1/4	Aandeelen Favoniere... 3	"			Dito..... 3	"		
Handel-Maat:chappij. 4 1/2	163	163 1/4	163 1/4	Dito te Parijs..... 3	"			Dito te Londen gen... 5	"		
Nieuwe dito..... 4 1/2	99 1/2			RUSL. Obl. <i>Hope</i> 179 1/8, 1836 5	"	10 1/2	10 1/2	Dito..... 2 1/2	"	54	
O. I. Leening..... 4				Dito dito 1837, 9... 5	"	10 1/2		Ween. Bank Coll et C. 5	"		
FRANKR. Ins. Grootb. 3				Cert bij dito 1837, 33... 5	"	96	96 1/8	Dito..... 4	"		
ENGBLAND, dito.....				Obligatien te Londen 5	"			N. Weener Aand. fl. 500	f		
SPANJ. L. bij Ard p. st. 85 5	193 1/8	193 1/8	193 1/4	Certificat te Hamburg 5	"			DENEMARK, L. te Lond. 3	pCt.		
Dito bij dito, onb. stuk.	19			Inschrijvinge in Assiz. 6	"	66 7/16	67	BRAZILIEN, dito Pothsch. 5	"		
Passive.....				Certificaten van dito... 6	"	66 7/8	67	DARMSTADT, Aand bij Lot.	f		
Deferrid.....				TOLLEN, Aand. Lo. fl. 300.	f	113 3/4	134 1/2	Russ. Fr. Aand. 500 fr.	"		
Fransche Uitgestelde.....	77 1/5			" " " " 500.	"	134 1/2	134 1/2	Dito 100 fr.....	"		
Engelsche Uitgestelde.....											